AmCham Moldova
fighting for your business

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

Către: Anca DRAGU
Guvernatoarea Băncii Naționale a Moldovei

Nr. 158 din 02.11.2026

Ref.: Comentarii și propuneri la proiectul Regulamentului cu privire la auditul societăților de asigurare sau de reasigurare și Regulamentul privind fondurile proprii, evaluarea activelor și pasivelor, activele admise pentru acoperirea rezervelor tehnice și cerințele de capital minim, solvabilitatea și lichiditatea societății de asigurare sau de reasigurare

Stimată doamnă Guvernatoare,

Vă salutăm în numele Camerei de Comerț Americane din Moldova (în continuare „AmCham Moldova").

AmCham Moldova apreciază eforturile Băncii Naționale a Moldovei de consolidare a cadrului de reglementare și supraveghere a societăților de asigurare sau de reasigurare, inclusiv prin sporirea calității și independenței activității de audit, consolidarea cerințelor privind externalizarea funcțiilor și activităților și îmbunătățirea mecanismelor de raportare prudențială.

Totodată, considerăm important ca modificările propuse să asigure un echilibru între obiectivele de supraveghere urmărite de autoritate și necesitatea menținerii unui cadru de reglementare proporțional, clar și predictibil pentru participanții la piața asigurărilor și prestatorii de servicii de audit.

În acest context, prezentăm următoarele comentarii și propuneri.

I. Regulamentul cu privire la auditul societăților de asigurare sau de reasigurare

1. Revizuirea criteriului de concentrare a serviciilor de audit bazat pe limita de 50% din totalul activelor pieței asigurărilor

Pct. 1.7 din proiect propune completarea pct. 24 din Regulamentul nr. 71/2024 cu o prevedere potrivit căreia o entitate de audit poate presta servicii de audit în scop de supraveghere, în aceeași perioadă de gestiune, concomitent, la mai multe societăți de asigurare sau de reasigurare, cu condiția ca activele cumulative ale acestora să nu depășească 50% din totalul activelor de pe piața asigurărilor pentru fiecare categorie de asigurări.

Menționăm că art. 53 alin. (2) din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare instituie deja un criteriu similar de concentrare pentru auditul situațiilor financiare. Prin proiectul actual, BNM propune extinderea acestui criteriu și asupra auditului în scop de supraveghere.

Înțelegem obiectivul autorității de supraveghere de a diversifica prestatorii de servicii de audit, de a reduce riscurile asociate dependenței sistemice de un număr limitat de entități de audit și de a consolida independența procesului de audit.

Cu toate acestea, considerăm că utilizarea exclusivă a ponderii activelor cumulative ale societăților auditate drept criteriu de limitare poate genera efecte disproporționate asupra entităților de audit și poate restrânge nejustificat capacitatea acestora de a presta servicii pe piață.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

Astfel, o entitate de audit poate atinge limita de 50% prin auditarea unui număr relativ redus de societăți de dimensiuni mari, chiar dacă dispune de resursele umane, experiența profesională și capacitatea operațională necesare pentru efectuarea unor misiuni suplimentare.

În opinia noastră, capacitatea unei entități de audit de a desfășura concomitent mai multe misiuni ar trebui evaluată inclusiv prin raportare la dimensiunea și experiența echipei, disponibilitatea resurselor specializate, inclusiv actuariale și IT, sistemul de management al calității și complexitatea misiunilor respective.

De altfel, proiectul introduce cerințe suplimentare privind experiența practică și cunoștințele teoretice ale membrilor echipei de audit, documentele justificative aferente și, în anumite situații, deținerea certificării CISA. Aceste mecanisme oferă autorității de supraveghere instrumente relevante pentru evaluarea capacității profesionale și operaționale a entităților de audit.

Totodată, considerăm relevant faptul că art. 54 alin. (3) din Legea nr. 92/2022 permite efectuarea auditului în scop de supraveghere de către aceeași entitate de audit sau de o altă entitate aprobată, fără a extinde în mod expres asupra acestui tip de audit criteriul de concentrare prevăzut la art. 53 alin. (2).

În acest context, considerăm că stabilirea unui număr maxim de societăți de asigurare sau reasigurare care pot fi auditate de aceeași entitate de audit în aceeași perioadă de gestiune ar reprezenta un criteriu mai direct, transparent și predictibil pentru gestionarea riscurilor de concentrare.

Astfel, propunem:
1. Revizuirea pct. 1.7 din proiect, astfel încât limita bazată pe ponderea de 50% din totalul activelor pieței asigurărilor să fie înlocuită, pentru auditul în scop de supraveghere, cu un criteriu bazat pe numărul maxim de societăți de asigurare sau reasigurare care pot fi auditate concomitent de aceeași entitate de audit.
2. Inițierea modificării corespunzătoare a art. 53 alin. (2) din Legea nr. 92/2022, în vederea aplicării aceluiași principiu și pentru auditul situațiilor financiare.
3. Stabilirea numărului maxim de societăți prin raportare la capacitatea profesională și operațională a entităților de audit, cu consultarea participanților relevanți la piață.
În cazul în care BNM decide menținerea criteriului de 50%, solicităm clarificarea expresă a modalității de aplicare a acestuia, inclusiv prin raportare la aspectele prezentate la punctul următor.

2. Clarificarea sintagmei „pentru fiecare categorie de asigurări" și a modalității de calcul al limitei de 50%
Pct. 1.7 din proiect introduce condiția potrivit căreia activele cumulative ale societăților de asigurare sau reasigurare auditate de aceeași entitate de audit nu trebuie să depășească 50% din totalul activelor de pe piața asigurărilor pentru fiecare categorie de asigurări.

În cazul în care BNM decide menținerea criteriului de 50%, considerăm necesară clarificarea expresă a sintagmei „pentru fiecare categorie de asigurări", precum și a modalității concrete de determinare a bazei de calcul.

În forma actuală, prevederea nu stabilește suficient de clar categoriile care trebuie luate în considerare și modul în care urmează să fie determinată ponderea activelor cumulative ale societăților auditate.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

Nota de fundamentare face referire la categoriile „Asigurări generale” și „Asigurări de viață” în contextul modificărilor propuse pentru formularul ASIG 2.16. Totuși, nu rezultă în mod explicit dacă aceeași delimitare este avută în vedere și pentru calcularea limitei de concentrare a serviciilor de audit.

De asemenea, societățile de asigurare nu dispun, în mod obișnuit, de informații privind portofoliul de clienți al entității de audit și nu pot verifica în mod independent respectarea limitei de concentrare. În lipsa unei metodologii clare și a unor date de referință publice, pot apărea dificultăți inclusiv în procesul de selectare și aprobare a entității de audit.

Este necesară clarificarea modului de calcul inclusiv în situațiile în care aceeași entitate de audit prestează servicii pentru societăți care desfășoară activități în categorii diferite de asigurări.

În cazul menținerii criteriului de 50%, propunem completarea Regulamentului cu prevederi exprese care să stabilească:

- categoriile de asigurări care trebuie luate în considerare la calcularea limitei;
- baza de calcul a totalului activelor pieței pentru fiecare categorie, inclusiv precizarea tipului de active utilizate (active bilanțiere sau active prudențiale);
- sursa datelor utilizate și data de referință pentru calcul, de exemplu ultimele date publicate de BNM la data depunerii cererii de aprobare;
- modul de determinare a activelor cumulative în cazul societăților care desfășoară activități în mai multe categorii de asigurări;
- modalitatea de aplicare a limitei în cazul în care aceeași entitate de audit prestează servicii pentru societăți din categorii diferite;
- dacă limita se calculează separat pentru auditul în scop de supraveghere sau cumulat cu auditul situațiilor financiare.

Totodată, recomandăm publicarea de către BNM a informațiilor agregate privind numărul entităților de audit aprobate și gradul de concentrare a serviciilor de audit pe piață, pentru a asigura transparența aplicării criteriului.

3. Proporționalitatea cerințelor privind auditul funcțiilor și activităților externalizate și certificarea CISA
Prevederile relevante din proiect

Pct. 1.1.2 din proiect propune completarea pct. 5 subpct. 6) lit. f) din Regulamentul nr. 71/2024 cu cerința ca, în cazul externalizării funcțiilor și activităților legate de tehnologiile informației și comunicațiilor, cel puțin un membru al echipei misiunii de audit să dețină certificarea CISA.

Totodată, pct. 1.8 din proiect extinde obiectul auditului prevăzut la pct. 25 subpct. 5) asupra funcțiilor și activităților externalizate de societatea de asigurare sau de reasigurare, inclusiv prin introducerea obligației de verificare a adecvării și implementării reglementărilor interne în domeniul externalizării.

Considerăm că modificările propuse trebuie analizate împreună, întrucât acestea extind atât obiectul auditului în scop de supraveghere, cât și cerințele de calificare a echipei de audit.

Potrivit pct. 26 din Regulamentul nr. 71/2024, auditul în scop de supraveghere prevăzut la pct. 25 subpct. 5) se efectuează simultan cu auditul situațiilor financiare, ceea ce presupune, în practică, verificarea anuală a funcțiilor și activităților externalizate.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

În forma propusă, extinderea obiectului auditului asupra funcțiilor și activităților externalizate, cumulată cu obligativitatea deținerii certificării CISA ori de câte ori societatea externalizează funcții sau activități legate de TIC, poate transforma auditul anual al externalizării într-o misiune extinsă, inclusiv de audit IT, pentru majoritatea societăților de asigurare, indiferent de natura, complexitatea sau semnificația externalizării.

Or, externalizarea unor activități TIC uzuale, precum găzduirea, serviciile cloud sau mentenanța aplicațiilor, nu presupune în mod automat existența unor riscuri care să justifice aplicarea acelorași cerințe de audit ca în cazul externalizării unor funcții critice sau importante.

În acest sens, considerăm necesară adoptarea unei abordări bazate pe risc și proporționalitate, în care intensitatea verificărilor și competențele solicitate echipei de audit să fie determinate în funcție de natura, amploarea și importanța funcțiilor externalizate.

Totodată, cerința privind certificarea CISA ar trebui să permită recunoașterea certificărilor internaționale echivalente și atragerea experților specializați în baza unor contracte de prestări servicii, fără a impune ca aceștia să fie angajați permanenți ai entității de audit.

În acest context, menționăm că art. 6 alin. (6) din Regulamentul (UE) 2022/2554 (DORA) pune accent pe existența unor cunoștințe, competențe și expertize suficiente în domeniul TIC, fără a impune o certificare profesională specifică. De asemenea, art. 8 din Directiva 2006/43/CE include cunoștințele din domeniul tehnologiei informației în cadrul cerințelor de calificare profesională a auditorilor.

Prin urmare, considerăm că obiectivul urmărit de BNM poate fi atins printr-o formulare care să permită evaluarea competențelor efective ale experților, fără a limita nejustificat opțiunile entităților de audit.

Propunem:
1. Modificarea pct. 1.1.2 din proiect, astfel încât cerința privind certificarea CISA să se aplice doar în cazul externalizării funcțiilor sau activităților TIC critice ori importante sau la solicitarea expresă și motivată a BNM.
2. Recunoașterea certificărilor internaționale echivalente în domeniul auditului și securității sistemelor informaționale.
3. Precizarea expresă a posibilității ca expertul care deține certificarea relevantă să fie atras în echipa misiunii de audit în baza unui contract de prestări servicii.
4. Revizuirea pct. 1.8 din proiect, astfel încât verificarea anuală să vizeze cu prioritate funcțiile și activitățile externalizate critice sau importante, iar pentru celelalte activități să fie permisă verificarea pe bază de eșantion și în funcție de evaluarea riscurilor sau la solicitarea BNM.

4. Clarificarea sferei auditului funcțiilor externalizate și a drepturilor de acces la prestatorii de servicii

Pct. 1.8 din proiect modifică pct. 25 subpct. 5) din Regulamentul nr. 71/2024, astfel încât funcțiile și activitățile externalizate de societatea de asigurare sau de reasigurare să fie verificate și evaluate de entitatea de audit.

Totodată, proiectul introduce o nouă lit. a^{1}) privind adecvarea și implementarea reglementărilor interne ale societății în domeniul externalizării funcțiilor și activităților.

Considerăm că extinderea obiectului auditului de la evaluarea cadrului intern de reglementare privind externalizarea la verificarea și evaluarea funcțiilor și activităților externalizate necesită clarificări suplimentare.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

În practică, verificarea funcțiilor externalizate poate presupune accesul auditorului la informațiile, sistemele și, după caz, spațiile prestatorilor terți. Or, contractele de externalizare existente nu prevăd întotdeauna drepturi directe de acces pentru auditorul extern al societății de asigurare.

În lipsa unor prevederi contractuale corespunzătoare, societățile de asigurare pot întâmpina dificultăți în asigurarea accesului auditorilor la prestatorii de servicii, în special atunci când aceștia sunt furnizori internaționali sau deservesc simultan mai multe entități.

Totodată, considerăm că verificarea anuală a tuturor funcțiilor externalizate, indiferent de nivelul de risc, poate genera costuri disproporționate pentru societățile de asigurare și pentru piață în ansamblu.

În acest context, cadrul european oferă o abordare bazată pe drepturi contractuale de acces, inspecție și audit. Astfel, art. 274 alin. (4) lit. (h) din Regulamentul delegat (UE) 2015/35 prevede necesitatea asigurării accesului întreprinderii, auditorului extern și autorității de supraveghere la informațiile privind funcțiile externalizate, inclusiv prin posibilitatea efectuării inspecțiilor la sediul prestatorului.

De asemenea, art. 28–30 din Regulamentul (UE) 2022/2554 (DORA) reglementează drepturile de acces, inspecție și audit în contextul furnizării serviciilor TIC, inclusiv posibilitatea utilizării auditurilor comune și a certificărilor independente.

Considerăm că aceste mecanisme ar trebui valorificate și în cadrul normativ național, astfel încât să fie evitată duplicarea verificărilor și să fie recunoscute probele de audit relevante deja disponibile la nivelul prestatorilor.

În acest sens, pot fi avute în vedere rapoartele de audit comune (pooled audits), precum și certificările și rapoartele independente, cum ar fi ISO/IEC 27001, ISAE 3402 și SOC 2, în măsura în care acestea sunt relevante pentru funcția externalizată și acoperă riscurile evaluate.

Propunem:
1. Clarificarea faptului că verificarea funcțiilor și activităților externalizate se realizează în baza unei abordări proporționale și bazate pe risc, cu verificarea directă prioritară a funcțiilor critice sau importante.
2. Precizarea că verificările la nivelul prestatorilor de servicii se efectuează în limitele drepturilor de acces, inspecție și audit prevăzute în contractele de externalizare și în cadrul normativ aplicabil.
3. Completarea cerințelor privind contractele de externalizare cu obligația asigurării drepturilor efective de acces ale societății de asigurare, ale entității de audit și ale BNM la informațiile relevante și, după caz, la spațiile prestatorului.
4. Recunoașterea rapoartelor de audit comune și a certificărilor independente ale prestatorilor drept probe de audit relevante, în măsura în care acestea acoperă riscurile și controalele aferente funcțiilor externalizate.
5. Stabilirea unui termen tranzitoriu rezonabil pentru ajustarea contractelor de externalizare existente, în vederea includerii drepturilor de acces și audit necesare.

5. Clarificarea cerințelor privind experiența practică și cunoștințele teoretice ale membrilor echipei de audit
Pct. 1.4.1 din proiect modifică pct. 8 subpct. 7) din Regulamentul nr. 71/2024, introducând obligația prezentării informațiilor privind experiența practică și cunoștințele teoretice ale membrilor desemnați în echipa misiunii de audit, cu atașarea copiilor documentelor justificative, confirmate prin semnătura persoanei responsabile din cadrul societății de asigurare sau de reasigurare.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

Considerăm că introducerea cerințelor privind experiența practică și cunoștințele teoretice ale membrilor echipei de audit poate contribui la consolidarea calității misiunilor de audit.

Totuși, proiectul nu definește ce se înțelege prin „cunoștințe teoretice” și nici documentele care pot fi utilizate pentru demonstrarea acestora.

În lipsa unor criterii obiective, există riscul apariției unor interpretări diferite în procesul de aprobare a entităților de audit, inclusiv prin solicitarea unor documente suplimentare sau prin evaluări neuniforme ale calificării profesionale a membrilor echipei.

Totodată, considerăm că societatea de asigurare sau de reasigurare nu ar trebui să fie responsabilă pentru confirmarea autenticității documentelor justificative care aparțin entității de audit și membrilor echipei acesteia.

Aceste documente țin de responsabilitatea entității de audit, care trebuie să asigure veridicitatea informațiilor prezentate autorității de supraveghere.

În acest sens, art. 6–8 și art. 13 din Directiva 2006/43/CE stabilesc cadrul privind calificarea profesională și pregătirea profesională continuă a auditorilor, oferind repere pentru evaluarea cunoștințelor și competențelor acestora.

Propunem:
1. Definirea sintagmei „cunoștințe teoretice” și indicarea documentelor care pot atesta aceste cunoștințe, cum ar fi certificatele de calificare profesională, diplomele relevante și dovezile privind participarea la programe de pregătire profesională continuă.
2. În cazul în care nu se intenționează instituirea unor criterii distincte de evaluare, excluderea sintagmei „cunoștințe teoretice”, pentru a evita introducerea unei cerințe insuficient definite.
3. Modificarea cerinței privind confirmarea copiilor documentelor justificative, astfel încât acestea să fie confirmate prin semnătura auditorului/partenerului responsabil de misiunea de audit sau a conducătorului entității de audit, și nu de către societatea de asigurare sau reasigurare.

6. Clarificarea criteriilor privind reputația profesională și etica entităților de audit

Pct. 1.6 din proiect propune modificarea pct. 19 din Regulamentul nr. 71/2024, prin extinderea temeiurilor de retragere a aprobării entității de audit, inclusiv în cazul în care aceasta nu respectă principiile de etică profesională.

Pct. 1.4.2 din proiect menține, la pct. 8 subpct. 8) din Regulamentul nr. 71/2024, obligația societății de asigurare sau de reasigurare de a efectua o evaluare privind corespunderea echipei misiunii de audit cerințelor de reputație profesională, evaluare care urmează să fie semnată de un membru al organului executiv.

Totodată, constatăm că proiectul elimină obligația de prezentare a cazierului judiciar și a certificatului fiscal în susținerea acestei evaluări.

Considerăm că eliminarea acestor documente justificative reprezintă o măsură de simplificare a dosarului, fără a afecta obligația societății de a evalua reputația profesională a echipei de audit și responsabilitatea acesteia pentru realizarea evaluării respective.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

În acest sens, susținem abordarea propusă de BNM, întrucât aceasta contribuie la reducerea sarcinilor administrative, menținând totodată mecanismul de evaluare a reputației profesionale.

În ceea ce privește retragerea aprobării entității de audit, considerăm că sintagma „principiile de etică profesională" trebuie definită sau corelată expres cu cadrul normativ aplicabil profesiei de auditor.

În forma propusă, prevederea nu indică în mod clar care sunt principiile de etică profesională relevante și nici autoritatea competentă să constate încălcarea acestora.

Potrivit Legii nr. 271/2017 privind auditul situațiilor financiare, respectarea cerințelor etice de către auditorii financiari face parte din cadrul de supraveghere publică a auditului, inclusiv prin competențele Consiliului de supraveghere publică a auditului.

În acest context, considerăm necesară evitarea unor evaluări paralele ale acelorași fapte de către autoritatea de supraveghere a asigurărilor și autoritatea competentă în domeniul supravegherii publice a auditului.

Totodată, retragerea aprobării unei entități de audit în timpul desfășurării unei misiuni poate afecta direct societatea de asigurare, inclusiv capacitatea acesteia de a respecta termenele de prezentare a rapoartelor prevăzute de Regulament.

Prin urmare, este necesar un mecanism care să permită societății să aprobe o altă entitate de audit într-un termen rezonabil.

În ceea ce privește evaluarea reputației profesionale a echipei de audit, considerăm că semnarea acesteia de către un membru al organului executiv al societății de asigurare poate ridica anumite probleme de obiectivitate.

Având în vedere că entitatea de audit urmează să examineze și să evalueze activitatea societății de asigurare, considerăm oportun ca această evaluare să fie realizată sau validată de o structură cu atribuții de supraveghere și control independent față de conducerea executivă.

Propunem:
1. Înlocuirea sintagmei „principiile de etică profesională" cu o trimitere expresă la Codul etic al profesioniștilor contabili, aplicabil potrivit Legii nr. 271/2017, precum și la cadrul normativ relevant.
2. Precizarea faptului că retragerea aprobării pentru nerespectarea cerințelor de etică profesională trebuie să se bazeze pe fapte constatate și documentate, inclusiv prin decizii ale Consiliului de supraveghere publică a auditului, după caz.
3. Introducerea unei prevederi potrivit căreia, în cazul retragerii aprobării în timpul misiunii de audit, BNM stabilește un termen rezonabil pentru aprobarea unei alte entități de audit și, după caz, pentru prezentarea rapoartelor prevăzute la pct. 30.
4. Modificarea pct. 8 subpct. 8), astfel încât evaluarea privind corespunderea echipei misiunii de audit cerințelor de reputație profesională să fie semnată de un membru independent al Comitetului de audit sau, după caz, al Consiliului de administrație al societății de asigurare sau reasigurare.

7. Clarificarea obligațiilor de notificare privind contractele de audit

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

Pct. 1.5 din proiect propune completarea pct. 17 din Regulamentul nr. 71/2024 cu obligația societății de asigurare sau de reasigurare de a informa BNM, în cazul auditului în scop de supraveghere, despre încheierea contractului de audit, retragerea unei entități de audit înainte de expirarea termenului-limită stabilit prin contract și de a explica motivele pentru neîncheierea și rezoluțiunea acestuia.

Considerăm că formularea propusă necesită clarificare, întrucât obligația de a explica motivele pentru „neîncheierea" contractului nu este suficient de clară în contextul notificării privind încheierea acestuia.

În special, trebuie delimitate situațiile în care contractul nu este încheiat, cele în care contractul este rezoluționat și cele în care entitatea de audit se retrage înainte de expirarea termenului contractual.

De asemenea, considerăm important ca notificarea să reflecte în mod clar circumstanțele care au determinat încetarea raporturilor contractuale.

Propunem următoarea redacție a completării pct. 17:
„[...] precum și, în cazul auditului în scop de supraveghere, despre încheierea contractului de audit, rezoluțiunea acestuia sau retragerea entității de audit înainte de expirarea termenului stabilit prin contract, cu explicarea motivelor."

8. Clarificarea rolului expertizei actuarului și delimitarea responsabilităților auditorului și actuarului
Prevederile relevante din proiect
Pct. 1.2 din proiect propune completarea pct. 6 din Regulamentul nr. 71/2024 cu următorul enunț:
„În cazul în care un actuar face parte din echipa misiunii de audit, entitatea de audit va examina expertiza actuarului, care constituie parte integrantă a raportului auditorului, anterior emiterii raportului."

Totodată, pct. 1.3 din proiect modifică pct. 7 subpct. 6) din Regulamentul nr. 71/2024, prin delimitarea situațiilor în care se aplică cerințele privind implicarea actuarului, respectiv auditul situațiilor financiare și auditul în scop de supraveghere prevăzut la pct. 25 subpct. 2) și 3).

Considerăm necesară clarificarea modului în care urmează să fie aplicată cerința privind examinarea expertizei actuarului și delimitarea responsabilităților auditorului și actuarului în cadrul misiunii de audit.

În primul rând, sintagma potrivit căreia expertiza actuarului constituie „parte integrantă a raportului auditorului" poate genera confuzii privind natura documentului, responsabilitatea pentru concluziile actuariale și delimitarea responsabilităților profesionale ale celor doi specialiști.

În conformitate cu ISA 620 „Utilizarea activității unui expert al auditorului", activitatea expertului este utilizată pentru a asista auditorul în obținerea probelor de audit suficiente și adecvate, fără a diminua responsabilitatea auditorului pentru opinia de audit exprimată. Totodată, ISA 700 (revizuit) reglementează forma și conținutul raportului auditorului emis ca rezultat al auditului situațiilor financiare.

În acest context, considerăm importantă păstrarea caracterului distinct al celor două documente și al responsabilităților aferente:
- raportul auditorului, emis în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit aplicabile, care conține opinia auditorului și pentru care acesta poartă responsabilitatea profesională;
- expertiza/raportul actuarial, întocmit de actuar, care prezintă analiza, metodologia, ipotezele și concluziile actuariale relevante pentru misiunea de audit.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

În al doilea rând, considerăm necesară corelarea prevederilor de la pct. 6 și pct. 7 subpct. 6) din Regulamentul nr. 71/2024, pentru a evita dublarea obligațiilor entității de audit și eventualele interpretări diferite cu privire la sfera de aplicare a acestora.

Totodată, menționăm că obligația privind implicarea actuarului și prevederile referitoare la includerea expertizei acestuia în raportul auditorului, precum și la desemnarea unui alt actuar în cazul unui dezacord profesional, se regăsesc deja în pct. 7 subpct. 6) din Regulamentul nr. 71/2024 în vigoare. Prin urmare, modificarea propusă la pct. 1.3 trebuie analizată ca o delimitare a sferei de aplicare a cerinței existente, și nu ca o introducere a unei obligații noi.

În acest context, propunem:

1. Clarificarea sintagmei „parte integrantă a raportului auditorului", astfel încât să fie păstrată delimitarea dintre raportul auditorului și expertiza actuarială, inclusiv în ceea ce privește responsabilitatea profesională pentru conținutul și concluziile fiecărui document.
2. Revizuirea prevederii de la pct. 1.2 din proiect, astfel încât expertiza actuarului să fie anexată raportului auditorului, fără a fi calificată drept parte integrantă a acestuia.
3. Corelarea prevederilor de la pct. 6 și pct. 7 subpct. 6) din Regulamentul nr. 71/2024, pentru evitarea dublării obligațiilor și asigurarea unei delimitări clare a sferei de aplicare a fiecărei prevederi.

În acest sens, propunem următoarea redacție:
„Entitatea de audit examinează expertiza actuarului, care se anexează la raportul auditorului, anterior emiterii acestuia."
În cazul în care intenția autorității este ca expertiza actuarială să fie prezentată împreună cu raportul auditorului în scopuri de supraveghere, recomandăm ca această cerință să fie prevăzută expres, cu menținerea caracterului distinct al celor două documente și a responsabilităților profesionale aferente.

II. Regulamentul privind fondurile proprii, evaluarea activelor și pasivelor, activele admise pentru acoperirea rezervelor tehnice și cerinței de capital minim, solvabilitatea și lichiditatea societății de asigurare sau de reasigurare

9. Clarificarea metodologiei de acoperire a rezervelor tehnice prin active admise

Pct. 2.1 din proiect propune modificarea pct. 76 subpct. 1) și 3) din Regulamentul nr. 328/2024, prin completarea cuvântului „tehnice" cu termenul „nete".

Considerăm că modificarea propusă necesită o argumentare suplimentară și clarificarea modului în care aceasta se corelează cu mecanismul actual de acoperire a rezervelor tehnice prin active admise.

Pe de o parte, introducerea termenului „nete" pare să urmărească alinierea prevederilor pct. 76 la metodologia standard prevăzută la pct. 74.1.1–74.1.2 din Regulament, care operează deja cu noțiunea de rezerve tehnice nete, definită la pct. 2.3.

Pe de altă parte, modificarea trebuie corelată cu art. 58 alin. (2) și art. 59 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 92/2022, precum și cu pct. 74.1.3 din Regulament, care reglementează cota reasigurătorilor determinată în raport cu rezervele tehnice brute totale.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

În acest context, este important să fie clarificat faptul că utilizarea rezervelor tehnice nete în procesul de distribuire a activelor nu modifică obligația generală privind acoperirea rezervelor tehnice și nici tratamentul cotelor reasigurătorilor ca active admise.

De asemenea, formularul ASIG 2.16 utilizează la rândul 3 noțiunea de „valoarea totală a rezervelor tehnice", fără o delimitare expresă între valoarea brută și cea netă.

Fără o clarificare a metodologiei, modificarea propusă poate genera interpretări diferite privind valoarea rezervelor tehnice care trebuie acoperită și modul în care sunt reflectate cotele reasigurătorilor.

Totodată, societățile care aplică metoda internă prevăzută la pct. 73.2 ar putea fi nevoite să revizuiască și să notifice din nou metodologia, în condițiile pct. 77 din Regulament.

În ceea ce privește cadrul european, art. 77 alin. (2) și art. 81 din Directiva 2009/138/CE (Solvabilitate II) reglementează calcularea rezervelor tehnice și recunoașterea separată a sumelor recuperabile din contractele de reasigurare. Considerăm că este important ca modificările intermediare ale cadrului național să păstreze o logică metodologică coerentă și să faciliteze tranziția către cadrul european.

Propunem:
1. Completarea Notei de fundamentare cu explicații privind rațiunea introducerii termenului „nete" și impactul asupra metodologiei de acoperire a rezervelor tehnice.
2. Clarificarea expresă a faptului că distribuirea activelor eligibile pentru acoperirea rezervelor tehnice nete nu afectează tratamentul cotelor reasigurătorilor sau coasigurătorilor ca active admise, în conformitate cu art. 59 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 92/2022.
3. Corelarea prevederilor pct. 76 cu pct. 74.1.3 din Regulament și cu formularul ASIG 2.16, în special cu rândul 3 privind valoarea totală a rezervelor tehnice.
În acest sens, propunem examinarea următoarei formulări:
„În primul rând, se distribuie activele eligibile pentru acoperirea rezervelor tehnice nete, iar cota deținută de reasigurători sau coasigurători în rezervele tehnice se reflectă separat ca activ admis, potrivit art. 59 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 92/2022."
4. Clarificarea eventualelor consecințe asupra societăților care aplică metoda internă de distribuire a activelor și, după caz, stabilirea unui regim tranzitoriu pentru ajustarea metodologiilor aprobate.

10. Clarificarea mecanismului de calcul și raportare a excedentului de active admise sub formă de valori mobiliare de stat care depășește MCR

Pct. 2.3.1 din proiect propune completarea formularului ASIG 2.16 cu un nou rând 8^1, intitulat „Excedentul de active admise sub formă de valori mobiliare de stat care depășește MCR".

Totodată, pct. 2.3.1.2 modifică formula de calcul de la rândul 9, iar pct. 2.3.2 completează Modul de completare a raportului cu un nou punct 7^1, care stabilește modalitatea de determinare a valorii indicate la rândul 8^1.

Susținem completarea formularului ASIG 2.16 cu informații distincte privind excedentul de active admise sub formă de valori mobiliare de stat care depășește cerința de capital minim (MCR), întrucât aceasta poate contribui la o raportare mai clară a structurii activelor admise și a respectării cerințelor prudențiale.

Cu toate acestea, considerăm că mecanismul propus necesită anumite clarificări tehnice pentru a evita interpretările diferite privind calculul și reflectarea excedentului.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

În particular, anexele nr. 18 și 19 din Regulament prevăd pentru valorile mobiliare de stat ale Guvernului Republicii Moldova o cotă-parte maximă de „orice sumă”, în conformitate cu art. 60 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 92/2022.

Totodată, formula prevăzută la pct. 74.2.2 include termenul „Gi,MCR × MCR”. În lipsa unei clarificări privind aplicarea acestui termen, pot apărea interpretări diferite: dacă acesta este tratat ca nelimitat, excedentul reflectat la noul rând 81 poate fi întotdeauna zero, iar dacă este interpretat ca reprezentând 100% din MCR, rândul 81 va reflecta diferența dintre activele eligibile și MCR.

De asemenea, noul pct. 7^1 din Modul de completare stabilește că valoarea de la rândul 8^1 se determină ca diferență între valorile indicate în coloanele 6 și 8 din rândul 1 al anexelor nr. 10 și 11. Considerăm necesară corelarea expresă a acestei formule cu mecanismul prevăzut la pct. 74.2.2 din Regulament.

Totodată, trebuie clarificat modul în care valoarea reflectată la rândul 8^1 se raportează la rândul 13 din formular, pentru a evita interpretarea acesteia ca o înregistrare dublă a aceluiași activ.

Propunem:
1. Completarea pct. 74.2.2 din Regulament cu o regulă expresă privind limita de utilizare a valorilor mobiliare de stat pentru acoperirea MCR, astfel încât excedentul să poată fi determinat fără interpretări diferite.
2. Clarificarea în Modul de completare a faptului că la rândul 8^1 se indică diferența pozitivă, dacă există, dintre valorile relevante din anexele nr. 10 și 11.
3. Precizarea expresă că valoarea indicată la rândul 8^1 este inclusă și în valoarea raportată la rândul 13, în măsura în care aceasta reflectă aceeași categorie de active, pentru a evita dubla înregistrare.
4. Corelarea formulei de calcul de la rândul 9 cu mecanismul prevăzut la pct. 74.2.2 și cu noul rând 8^1.
5. Stabilirea datei primei raportări în conformitate cu formularul ASIG 2.16 modificat.

III. Dispoziții tranzitorii și aspecte de tehnică normativă

11. Completarea proiectului cu dispoziții privind intrarea în vigoare și aplicarea în timp a modificărilor

Proiectul de hotărâre nu conține o clauză privind intrarea în vigoare și nici dispoziții tranzitorii referitoare la aplicarea modificărilor propuse.

Totodată, pct. 9 din Nota de fundamentare prevede intenția ca actul normativ să producă efecte la expirarea termenului de o lună de la publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Considerăm necesară completarea proiectului cu prevederi exprese privind intrarea în vigoare și aplicarea în timp a noilor cerințe.

Modificările propuse la Regulamentul nr. 71/2024 introduc obligații suplimentare pentru societățile de asigurare și entitățile de audit, inclusiv în ceea ce privește componența echipelor de audit, certificările profesionale, verificarea funcțiilor externalizate și documentele necesare pentru aprobarea entităților de audit.

Aceste cerințe pot afecta inclusiv contractele de audit deja încheiate și aprobările acordate pentru o perioadă de până la trei exerciții de gestiune, în condițiile art. 53 alin. (8) din Legea nr. 92/2022 și pct. 9 din Regulamentul nr. 71/2024.

De asemenea, trebuie avută în vedere situația misiunilor de audit aferente exercițiului financiar 2026 care se află deja în desfășurare la momentul intrării în vigoare a modificărilor.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

În ceea ce privește externalizarea, aplicarea imediată a noilor cerințe poate presupune renegocierea și ajustarea contractelor existente pentru a asigura drepturile de acces și audit ale entităților de audit și ale BNM.

În plus, modificarea formularului ASIG 2.16 necesită ajustări ale sistemelor interne de raportare și ale proceselor de colectare și prelucrare a datelor, motiv pentru care este necesară stabilirea unei date clare de la care noile cerințe de raportare devin aplicabile.

Considerăm că lipsa unor dispoziții tranzitorii poate genera incertitudine juridică și costuri suplimentare pentru participanții la piață, fără a contribui în mod necesar la atingerea obiectivelor de supraveghere.

Propunem completarea proiectului cu următoarele dispoziții:
„3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea termenului de o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
4. Prevederile pct. 1 se aplică cererilor de aprobare a entității de audit depuse după intrarea în vigoare a prezentei hotărâri și misiunilor de audit aferente perioadelor de gestiune care încep la 1 ianuarie 2027 sau ulterior acestei date.
5. Contractele de audit încheiate anterior intrării în vigoare a prezentei hotărâri și aprobările acordate pentru perioadele de gestiune în curs continuă să producă efecte în condițiile cadrului normativ aplicabil la data încheierii contractelor sau acordării aprobărilor, după caz.
6. Prevederile pct. 2 se aplică începând cu rapoartele întocmite la situația din 31 martie 2027.”

Datele propuse urmează a fi ajustate în funcție de data adoptării și publicării hotărârii.

12. Alte observații de tehnică normativă și corelare a proiectului
În vederea asigurării clarității și coerenței redacționale a actului normativ, propunem examinarea următoarelor ajustări:
1. La pct. 1.8.1 din proiect, sintagma „partea dispozitivă” urmează a fi substituită cu sintagma „partea introductivă”, întrucât modificarea vizează enunțul introductiv al pct. 25 subpct. 5), anterior enumerării aspectelor care urmează a fi verificate.
2. La pct. 1.5 din proiect, formularea privind notificarea motivelor pentru neîncheierea contractului de audit urmează a fi clarificată, conform propunerii de la punctul 7 al prezentului aviz.
3. La pct. 1.4.1 și 1.9 din proiect, formularea urmează a fi corectată gramatical, astfel încât să reflecte sintagma „experiența practică și cunoștințele teoretice ale membrilor desemnați în componența echipei misiunii de audit”.
4. La pct. 1.7 din proiect, se recomandă utilizarea formulării „cu condiția ca” în locul formulării „cu condiția că”.
5. La pct. 1.6 din proiect, se recomandă corectarea redacțională a formulării prin utilizarea sintagmei „și ale cadrului normativ aplicabil”.
6. La pct. 2 din proiect, numerotarea subpunctelor necesită corectare, întrucât după pct. 2.1 urmează pct. 2.3, fără existența unui pct. 2.2.
7. La pct. 2.3.1.2, formula de calcul de la rândul 9 din formularul ASIG 2.16 necesită corectarea parantezelor și uniformizarea redacției matematice.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

8. În titlul proiectului, recomandăm uniformizarea formulării cu cea utilizată în anunțul privind consultarea publică și în Nota de fundamentare, prin utilizarea sintagmei „Pentru modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei”.

AmCham Moldova consideră că modificările propuse pot contribui la consolidarea cadrului de supraveghere a societăților de asigurare sau de reasigurare, însă anumite prevederi necesită ajustări pentru a asigura proporționalitatea cerințelor, claritatea responsabilităților și predictibilitatea aplicării acestora.

În particular, considerăm importantă revizuirea criteriului de concentrare a serviciilor de audit, astfel încât capacitatea profesională și operațională a entităților de audit să fie evaluată prin criterii obiective, precum și aplicarea unei abordări bazate pe risc în ceea ce privește auditul funcțiilor externalizate și cerințele de certificare a membrilor echipei de audit.

Totodată, delimitarea responsabilităților auditorului și actuarului, clarificarea metodologiei de acoperire a rezervelor tehnice și a mecanismului de raportare prudențială, precum și instituirea unor dispoziții tranzitorii adecvate sunt esențiale pentru asigurarea unei implementări coerente și eficiente a modificărilor.

În acest context, solicităm examinarea propunerilor formulate și luarea acestora în considerare la definitivarea proiectului de act normativ.

Cu respect,

Mila Malairău
Director Executiv
Camera de Comerț Americană din Moldova

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md